

Talk with me

Volunteer language mentors
for refugees

НАРЪЧНИК

за межкултурно обучение
за младежи – бежанци

Междукултурно обучение за бежанци

Защо трябва да учим за различните култури?

Там, където сме израснали, сме се научили как трябва да се правят нещата, какво се очаква от нас, как трябва да се държим, как се организират нещата, как общуваме, знаем за семейството, как да се изразяваме, какво да ядем, каква музика да слушаме, как да работим, да учим и да прекарваме свободното си време и т.н. Докато наблюдаваме родителите си, членовете на семейството, съседите, учителите, децата в училище и т.н., ние се учим и оформяме от културата, в която живеем.

Но, разбира се, културите се различават: не само от държава в държава, но и в рамките на нашата собствена страна: например възможно е да виждате света по различен начин, ако идвате от голям град или сте отгледани в малко село в отдалечен район.

И все пак - културата, в която израстваме, оказва влияние върху нашия начин на мислене, нашите ценности, поведение, общуване и т.н.

Някои от разликите са очевидни, например визуалните „знаци“ на културата, като начин и стил на обличане или типични жестове. Но има и много „невидими“ или скрити измерения, които не можем да видим, които не са написани или обяснени, но се усещат и се очакват. И в повечето случаи ние не сме наясно с всички тези културни аспекти.

“Визуални знаци” на културата:

За да запознаем участниците с визуалните знаци на културата, използваме упражнението "Жестове" в смесени групи. Как да изразя:

- Да - не
- Съгласие - несъгласие
- Харесвам нещо – не харесвам нещо
- “Ти си глупав или глупак!”
- „Ти си супер!“
- Здравей - довиждане
- Спри!
- Разкарай се – ела тук
- Внимавай!

След това говорим за различните културни знаци, като например:

- Хранителни навици и традиции
- Представата за красота
- Поздравите
- Как те представят, как се запознаваш

“Невидими” измерения на културата:

След това обсъждаме различния начин, по който се правят нещата в различните държави или култури, например:

- Как се опознаваме?
- Отношение към семейството
- Приятелства: Как си намиращ приятели и какви са обичайните неща, които правиш с тях?
- Свободно време
- Приемливо физическо разстояние: концепция за близост и дистанция
- Приемлива сила на звука в публични и частни пространства
- Ролята на мъжете и жените
- Как да си намериш гадже?
- Директен – индиректен език
- Концепция за време / точност
- Представа за хигиена, чистота и почистване, и т.н.

Но, разбира се, съществуват вариации на и в културите. Затова е важно да разберете различните измерения на културата и да не сте предубедени! Ако имате межкултурни компетенции, можете да интерпретирате и разбирате по-добре различните ситуации и да избягвате межкултурните конфликти и недоразумения.

Културни измерения

“Как придобиваме културата?”

Упражнение 1: Попитайте участниците: “Как „придобиваме“ културата? Раждаме ли се с нея? „Улавяте“ ли я, като просто живеете в определена държава?”

Запишете идеите и ги групирайте.

Резултатите ще покажат, че има 3 метода за “придобиване на култура”:

1. **Учене** (формално или неформално, съзнателно или несъзнателно, чрез езика, изкуството, и т.н.)
2. **Споделяне /предаване от поколение на поколение** (семейство, връстници, медии, училище, църква)
3. **Базиран на символи** (жестове, дрехи, предмети, знамена, религиозни икони, като езикът е може би най-важният и влияещ)

Да отидеш в нова държава означава, че си „изпуснал“ да научиш приемащата култура. Така че трябва да компенсираш това, което си пропуснал.

“Как научаваме новата култура?”

Упражнение 2: Помислете за ситуации от държавата, в която се намирате в момента, в които не сте разбрали какво се случва, или сте имали усещането, че сте неразбрани или в които нещата са съвсем различни от родната ви страна. Помислете за културните различия и някои от предизвикателствата, с които се сблъскахте, докато общувахте с другите хора.

Обучителят ще групира описаните ситуации и ще се опита да ги обясни в зависимост от езиковото равнище на бежанците. Обучителят може да използва теорията за “Измеренията на културите” на Хеерт Хофстеде (вж. Раздел “Межкултурно обучение” в Наръчника за обучение на млади доброволци - езикови ментори).

Важно е да сте наясно със “скритите” правила, очаквания и ценности в новата държава.

За да си представите как да поднесете тази информация на лесен и достъпен език, вижте презентацията за немската култура, която може да ви послужи за вдъхновение.

„Немците“

Важни съвети и
информация относно
немците

Но никога не забравяйте – всеки човек е отделна личност, така че не бива да съдите и да имате предразсъдъци, само на основа на националността! Всеки човек е различен – недейте да имате предубеждения!

Стереотип: Немците са винаги точни

- Точността показва уважение. Закъснението е проява на неуважение.
  - Това е изключително важно за официални срещи - по работа, в училище, при доктора, в държавната или общинска администрация и т.н.
- Спазете уговорката и се явете навреме!!!
- Ако не можете да спазите крайния срок, уведомете останалите!

Стереотип: Немците обичат правилата

- Немците обичат правила и регламенти
- Немците се придържат към правилата
- Всеки, който нарушава правилата, трябва да очаква наказание
- Човек очаква най-лошото!

